

Sergi Belbel

"Em defineixo com a home de teatre"

Textos: Mònica Puntí Brun | Fotos: Ivan Giménez

Com podem definir Sergi Belbel?

Em defineixo com a home de teatre, és a dir, amant del teatre i professional del teatre. Sempre em pregunten què m'agrada més, dirigir o escriure, i jo sempre dic que dirigir és més agraït i escriure és menys agraït. Però, finalment, amb el pas del temps, potser, la feina d'escriptor de teatre és la més completa perquè d'alguna manera poses sempre la primera pedra. Dirigint tu, entres quan un text està fet. En canvi, escrivint, parteixes del no res. Escriure és més difícil, més desagraït, però finalment, a llarg termini, potser és el més complet.

Què és allò que més l'atrau d'escriure teatre?

El que m'atrau és les coses que encara es poden fer. L'escriptura teatral comparada amb altres arts o altres facetes té 2.500 anys d'història a la nostra civilització occidental des dels grecs. El segle V aC. ja hi havia teatre escrit, per tant, té una dificultat molt gran i és que t'insereixes en una tradició mil·lenària. El nivell de competència és molt elevat perquè sempre que escrius et diran que Shakespeare o els clàssics grecs són millors que tu. És una feina difícil però, al mateix temps, apassionant pel que té de reptes tant en relació a la tradició com a la innovació. Sempre hi ha coses per explicar, però de maneres diferents.

Que té escriure teatre que no té la prosa?

Doncs, el viu i el directe. És un tipus d'escriure que és bàsicament per ser dit i escoltat en temps present, que és allò que ho diferencia d'una novel·la. Sempre li dic a un novel·lista: "T'imagines que el fet de llegir una novel·la, tu haguessis d'estar allà davant i veiessis la cara del lector mentre la va llegint". Doncs això és el que ens trobem la gent de teatre, tu escrius perquè allò sigui i passi amb tridimensionalitat i amb presència. Encara que tu l'hagis escrit, la gràcia d'una obra és que no s'acaba fins que no s'ha acabat la funció.

Com t'ajuda la teva formació de filòleg a l'hora d'escriure?

M'ha ajudat molt pel fet que té relació amb les paraules. A mi m'agraden molt les paraules, m'agrada molt la literatura, llegir, analitzar, observar... I és una formació que em va ajudar. Tot i això, un filòleg no és autor de teatre. La meva formació de filòleg no em va portar a ser autor de teatre, sinó que t'ha d'agradar el teatre per arribar-hi.

Bé, de fet, on vas començar va ser a l'Aula de Teatre de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Sí, exacte. De fet, quan feia tercer de filologia romànica, va ser quan vam crear l'Aula entre uns professors i uns alumnes. Va ser allà on vaig veure que la meva orientació futura i allò que m'apassionava més era el teatre més que no pas la filologia. El que va començar sent un hobby es va convertir en la meva professió. En l'àmbit del teatre, m'hi vaig trobar, no era vocacional. I dirigint concretament, m'ho van fer veure els companys.

De fet, Benet i Jornet, va dir que era un dels autors catalans amb més prestigi internacional ja que han traduït la teva obra a moltes llengües diferents.

Bé, bé... (riu). De fet, penso que vaig arribar en un bon moment, en què el teatre català es començava a consolidar a finals dels anys 80 i aquesta situació em va afavorir molt. És clar, Barcelona l'any 92 es va obrir al món amb els Jocs Olímpics i hi havia gent de teatre que venia, coneixia els teus textos i te'ls traduïa i aquest situació m'ha beneficiat.

Quins és el segell Belbel?

Dir-ho jo és molt complicat, però jo intento ser sempre molt honest, fer coses que m'agraden i intento divertir-me. Tenim el privilegi de treballar en allò que ens agrada, no tothom té aquest privilegi i ho has d'aprofitar. El meu segell és que intento que hi hagi una qualitat mínima en els espectacles, per exemple, en la interpretació. M'agraden molt els actors i en totes les obres que faig, el seu treball és essencial. No ho puc definir gaire perquè m'agraden tots els gèneres, la comèdia, la tragèdia, el drama... M'agrada una mica de tot, i també m'agrada plantejar reptes a l'espectador.

A l'últim espectacle que ha dirigit, A la toscana, va voler plantejar un repte a l'espectador?

Sí, era una obra que no estava del tot tancada i t'obligava a donar-hi voltes. La veritat és que va anar molt bé, no era una obra que havia fet per assolir un èxit, sinó que era una obra molt personal que tractava el tema de la crisi d'un home. Aparentment no és un gran tema, però ho plantejava com un trencaclosques per a què l'espectador s'hi hagués de trencar una mica les banyes.

Vau tenir més d'un 92% d'ocupació.

Sí, molt alt. Jo crec que va ser gràcies als actors perquè ells van entendre tant bé la proposta que ells sabien transmetre tot això. Va ser un èxit de públic inesperat.

Un dels teus darrers projectes és el guió d'una pel·lícula, què ens en pots dir?

Sí, l'acabo d'escriure juntament amb la Cristina Clemente, que és una col·laboradora meua que treballa també amb mi al teatre i que s'estrena properament com a autora al Versus Teatre. Hem escrit el guió d'una pel·lícula de ciència ficció, és un encàrrec per una productora que es diu Escandalo Films que fa òperes primes associades a l'Escola de l'Escac de Terrassa. Em van ensenyar un DVD amb unes imatges que em va agradar moltíssim, ho havia fet un noi que es diu Kike Maillo, i em van oferir de fer el guió. És una pel·lícula que es diu Eva i a veure si es roda l'any que ve.

Un altre projecte és dirigir l'Inspector de Gogol, que la fareu a la Sala Gran del TNC al febrer.

És una obra immensa de comèdia del s. XIX sobre un tema que no mor mai: la corrupció política. És la història d'un polític corrupte que li ve un inspector i que té totes les forces vives del poble corromput. És una obra d'embolics de Gogol que és un autor rus del s. XIX, molt important i que la gent el coneix molt, però aquesta obra no s'ha vist mai al teatre professional a Catalunya i és una obra que a tots els teatres d'Europa la posen amb regularitat. A part que és una obra molt còmica, toca un tema incisiu que és el de la corrupció política.

Com us heu plantejat aquesta nova temporada al TNC?

Les línies són una mica les que portem sempre. La base de teatre d'autor català i la d'autor universal, és a dir, es poden veure obres des d'Amor de Dama de Llorenç Villalonga fins a L'inspector de Gogol. Tindrem un Bernard Shaw, fem un García-Lorca de la mà de Lluís Pasqual amb Núria Espert que crec que serà un muntatge històric. El repertori és el que ens identifica, teatre de qualitat i teatre d'autor. També fem dansa, també fem espectacles infantils per a famílies i després el projecte T6, que és el projecte de dramaturgia contemporània on donem veu als autors joves del nostre país catalans i que escriuen obres per al Teatre Nacional i es representen.

Com animar a la gent que vingui al teatre a veure aquestes obres?

Animar-los perquè són obres del nostre repertori, de la nostra memòria, i trobaran trossos de la història del nostre país. És molt vàlid veure-les avui dia al segle XXI i recordar el patiment i la lluita de la gent. És anar a veure un tros de la seva pròpia història. L'any passat vam posar en escena La Plaça del Diamant i teníem episodis de plors entre el públic perquè la història de la Colometa els arribava molt al cor. Crec que amb aquestes dues obres tornarà a passar el mateix.